

A kereskedelembe 14 mm. középátmérőn aluli s 1.5 m.-nél rövidebb sarjak nem szerepelhetnek, de a badeni megyy a leirt gondozás mellett okvetlenül eléri e kívánt legkisebb méreteket. A véghasználat rendesen szüret ideje körül foganatosittatik s az egyes sarjak végén levő ágak lehetőleg úgy nyesenek le, hogy a csonkok fent megmaradván, egyes szebb példányokból különböző faragványok is készithetők. A különleges alakok jobban is fizettetnek s a termelő e téren is nagy anyagi haszon reményében működhetik. A kész árú szárító kamrákba jön, hol azután olajjal páczolják, fényezik, s párolás után a kellő alakba hozzák. A nagy közönség már jó drágán fizeti meg a megygyfából előállított czikkeket, melyeknek kelendősége, különösen a pipaszáraké, mindig igen nagy.

A Besztercebánya szab. kir. bányaváros tulajdonát képező erdőbirtok gazdasági viszonyainak ismertetése.

Irta: Herdina László városi főerdész.

(Vége.)

Kezelés.

A városi erdőség kezelését a legrégibb időktől fogva egész 1884. évig egy erdőtiszt vezette, a városi tűzifaraktárban és anyagraktárban egy-egy raktárőr és a külső szolgáltnál 4 erdőőr volt alkalmazva.

De mivel az erdőtörvény 17. §-ából kifolyólag a városnak az erdőkezelést a szak és rendszer követelményeinek megfelelően szabályozni kellett és mivel továbbá a szétszórt és hosszúra nyújtott városi erdőbirtok kezelése, tekintettel arra, hogy az összes erdőből nyerhető termények fogyasztója maga a város és annak

lakossága, s hogy azok ennél fogva a fogyasztás eme igényeihez képest előállíttatnak, az előállítás különféle nemei házilag kezel-
tetnek és az erdőtiszt által vezetettnek, miként az tapasztaltatott,
egy ember által kellőleg nem volt ellátható és pedig annál kevésbé,
hogy az akkor küszöbön álló erdőrendezési munkálatoknál és azok
befejezése után a rendszeres üzemterv szerinti gazdálkodásnál még
több az erdőtiszt által teljesítendő munkálat kilátásba helyeztetett;
ennél fogva a városi tanács javaslatához képest 1884. év május hó
8.-án tartott közgyűlés határozata alapján, mely határozat Zólyom-
vármegye törvényhatósági bizottságának 1884. év szeptember 10.-én
tartott rendkívüli közgyűlésnek 200. számú végzésével jóvá is lett
hagyva, egy erdőtiszt szaporításával városi erdőhivatal állíttatott fel.

Ezen, egy erdőtiszt szaporításával szervezett városi erdőhivatal
rendszeresítésével egybekapcsolt kiadási többlet a belterjesebb erdő-
gazdaság által bőven van kárpótolva, a mennyiben az elszórt városi
erdőterületek a két erdőtiszt által könnyebben bejárhatók, a keze-
lési munkálatok könnyebben és szakszerűen vezethetők és ebből
kifolyólag az erdőségben elszórva található fő- és mellékhasznála-
tok értékesítése minden erdei termény használhatóságának és érté-
kesíthetésének tekintetbe vételével kellő ellenőrzés mellett történ-
hetik.

A városi erdőhivatal ezen újabb szervezkedés szerént áll a
főnökből városi főerdész címmel, ki egyszersmind a városi erdők
és kezelési helyek alsó részének (Beszterczebánya, Récske, Olmány-
falva, Óhegy, Pallós és Hermánd községekben a czenovoi völgyig)
gondozója és egy erdészből városi erdész címmel, a ki e tekin-
tetben a főnök felügyelete alatt áll, mint a városi erdők és keze-
lési helyek felső részének (Kordéháza és Hermánd községekben a
czenovai völgytől felfelé) gondozójából.

A főerdész működése fölfelé a czélszerű intézkedések kezde-
ményezésében a közgyűlés, a tanács és a gazdasági bizottság előtt,
lefelé a város összes erdészeti személyzetnek alkalmazásában és
ellenőrzésében áll és pedig az erdők felső részére nézve a neki
alárendelt erdész útján, azok alsó részére nézve ellenben önállóan
és közvetlenül.

Ezen kezelő erdőtishti és altishti személyzet évi illetményei
a következők:

Tétel	Erdőtiszt vagy altiszt		Illetményei								Jegyzet
	neve és állása	lakhelye	készpénz-fizetés		lakpénz vagy szabad lakás		utazási átalány		Kemény tűzifa ürm ³	illetményrét k. hold	
			frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.			
	Erdőtisztek.										
1	Herdina László, főerdész	Besztercebánya	900	—	225	—	300	—	50	6	
2	Brannich Kálmán, erdész	Alsó-Hermánd	600	—	szabad lakás		250	—	50	6	
	Altisztek.										
3	Szászik Ignác, erdővéd	Zábava	300	—			—	—	30	6	I. osztályu
4	Chmelko György, erdővéd	Olmányfalva	300	—			—	—	30	6	I. „
5	Szikora István, erdővéd	Alsó-Hermánd	250	—			—	—	30	6	III. „
6	Balázs Pál, erdővéd	Kordéháza	275	—			—	—	30	6	II. „
7	Francz József, erdővéd	Felső-Hermánd	250	—			—	—	30	6	III. „
8	Veljacsik József, erdővéd	Besztercebánya	275	—			—	—	30	6	II. „
9	Veljacsik András, raktári felvigyázó	Besztercebánya	300	—		—	—	—	—		
10	Melleki György, tűzifaraktári felvigyázó	Zábava	240	—		—	—	30	—		

Az erdőhivatal szervezése után szükségesnek tartotta a város ezen hivatal vezetéséhez szükséges kezelési szabályrendeleteket is megalkotni és ezzel nem késve, már 1889. évben terjesztette be ebbeli tervezetét, mely a zólyomvármegyei törvényhatósági bizottságnak 1889. év május hó 8.-án tartott rendes tavaszi közgyűléséből kiadott 87. számú végzésével jóvá lett hagyva és 1889. év óta tényleg alkalmazásban is áll.

Ezen Beszterczebánya sz. kir. bányaváros szervezeti szabályrendeletében, a tizenkettedik czim és első fejezetben foglalt és a városi erdőhivatalra vonatkozó szabályrendeletek következők:

Beszterczebánya sz. kir. bányaváros szervezeti szabályrendelete.

A városi erdészeti személyzet szervezése.

Általános határozatok.

200. §.

A városi erdő kezelése, ide értve az összes szakmába vágó teendőket u. m. vadászat-halászatra való felügyelet, az erdőtermékek előállítás, szállítása és értékesítése, a városi erdészeti épületek és egyéb kezelési tárgyakra való felügyelet és azok jó karban tartása, az erdészeti szerek beszerzése és fenntartása az erdőkkel egybekötött szolgalmi jogok, valamint azokhoz tartozó tárgyaknak kezelése stb., a városi erdőhivatal hatásköréhez tartozik.

201 §.

Az erdőhivatal áll a városi főerdészből mint főnökből és a városi erdészből, továbbá 6 erdőőr és 2 raktárőr, mint kezelő személyzetből.

202. §.

A városi főerdész és erdész, miután mint erdőgondnokok nagyobb értékű városi vagyont kezelnek, nemkülönben a raktárőrök is kötelesek egy évi fizetésükkal egyenlő óvadékot készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, vagy ugyanoly összegről

szóló és ingatlan birtokra bekebelezett pupilláris biztosítékban a városi pénztárba, szolgálatba lépések illetve a városi tanács felosztásától számított 8 nap alatt letenni.

203. §.

Az erdőhivatalnak a besztercebányai és hermándi erdőgondnokság, az előbbi erdőgondnokságnak a besztercebányai, hlbokai, besztercebánya-zábavai és olmányfalvi, az utóbbi erdőgondnokságnak pedig a felső-hermándi, alsó-hermándi és kordéházai erdőőri kerületek vannak alárendelve.

Az erdőhivatalnak továbbá alá van rendelve a zábavai épület, tűzifa- és faszénraktár, valamint a besztercebányai fűrészanyag, zindely és mészraktár egy-egy raktárörrel.

A városi műfűrész közvetlenül a hermándi erdőgondnokságnak van alárendelve.

204. §.

A városi erdőhivatal székhelye Besztercebánya.

205. §.

Az erdőhivatal közvetlenül a tanácsnak és a polgármesternek alá van rendelve, utasításait ezektől nyeri, jelentéseit ezekhez intézi. A szolgálati utasítás pontos betartásáért első sorban az illető erdészeti közegek felelősek.

206. §.

Az erdőhivatal rendeleteinek az alárendeltek pontosan engedelmeskedni tartoznak.

A mennyiben azonban a rendelet a szolgálati utasítás határozataival, vagy az erdőtörvénnyel ellenkeznék: jogában álland, s ha a város érdeke úgy kívánná, kötelessége leend az illető közegnek előterjesztést tenni, mely az erdőhivatalhoz írásban benyújtandó, s ez által eldöntés végett a tanácsnak azonnal, vagy legkésőbb 3 nap alatt előterjesztendő.

Felsőbb helyről vett meghagyást, mely nem az erdőhivatal útján adatott, az erdészeti személyzet szintén teljesíteni tartozik, köteles azonban ezt lehetőleg a teljesítés előtt, minden esetre azonban azonnal a teljesítés után az erdőhivatalnak bejelenteni.

207. §.

Az erdőhivatalnak az alárendeltekhez szóló utasításai és közlései szóval és írásban történnek. Oly esetekben, a melyekben az üzlet rendje megkívánja, az utasítások és jelentések írásban eszköz-lendők.

Az erdőörök részére szóló utasítások és ezek jelentései rendszerint szóbeliek, fontosabb és felelősséggel járó utasítások szolgálati könyveikbe iktatandók.

208. §.

Az erdőhivatal által adott utasításokért a hivatal főnöke felelős, a mennyiben azonban valamely kedvezőtlen eredmény a meg-hagyásnak hiányos teljesítése folytán áll be, azért az illető közeg felelős.

209. §.

Az erdőhivatal az erdészeti személyzet által elkövetett minden hátrányos cselekedet vagy mulasztást a polgármesternek bejelenteni köteles, ellenkező esetben minden ebből eredő kárért a hivatal főnöke felelős.

Általában kötelessége az erdőhivatalnak az alárendelt személy-zetről a polgármesternek időről időre hű jelentést tenni.

210. §.

Az erdőhivatal feladatához tartozik úgy a számára használat céljából átengedett épületeket, valamint a felügyeletére bízott tárgyakat minden kártól megóvni és arról gondoskodni, hogy ez az alárendeltek részéről is történjék.

211. §.

Az erdőszemélyzetnek minden a leltárban teendő önhatalmu változtatás szigoruan tiltatik.

212. §.

Az erdőhivatalnak kötelessége továbbá arról gondoskodni, hogy minden az erdőkezeléshez tartozó épület és szer jó karban tartassék, s hogy ehhez képest a vonatkozó javítások eszköz-léséhez szükséges tervek és költségeloirányzatok ideje korán a tanácsnak előterjesztessenek.

Ily építkezések feletti felügyeletet műszaki tekintetben az illető erdőgondnok teljesíti. Nagyobb mérvű építkezéseket a tanács meg-bizása folytán az építészeti közeg foganatosít.

213. §.

Használhatatlanná vagy pedig nélkülözhetővé vált anyagokat és szereket értékesíteni vagy pedig a leirási engedélyt a tanácstól kikérni az erdőhivatal hatásköréhez tartozik.

214. §.

A megüresedett erdészeti altiszti állomásokat az erdőhivatal meghallgatásával a polgármester tölti be. A társládából nyugberezendő állandó erdőmunkásokat a városi erdőhivatal a polgármester előlegesen kikért jóváhagyása alapján fogadja fel, ezeknek elbocsátása azonban fegyelmi úton történhetik.

215. §.

A városi erdőhivatalnak kötelessége az állandó munkások állományáról könyvet vezetni.

Az erdőgondnokságok.

216. §.

A városi erdőgondnokok (főerdész és erdész) a reájok bízott erdőket az erdőhivatal ellenőrzése mellett önállóan kezelik.

217. §.

Az erdőgondnok a polgármester, vagy ennek helyettese által hivatalába bevezettetik, mely alkalomkor neki a kezelendő erdő, valamint minden gondnokságához tartozó tárgy számadás alapján és leltár mellett átadandó, s hogy mindez megtörtént, szabályszerű jegyzőkönyv veendő fel, melyhez az átvévő gondnok által aláírt leltár leszámolási s esetleg más okmányok is csatolandók és a városi tanácsnak beterjesztendő, másolata pedig az erdőgondnoknak kiadandó.

218. §.

Erdőkerületeikben önállóan végzik mindazon kezelési munkákat, melyeket a rendezett erdőháztartás okvetlenül megkíván és ezen szolgálati utasítás előir.

219. §.

Az erdőgondnoknak az erdőgondnoksághoz tartozó kerületek erdőörei, úgy a városi munkatelepeken tartózkodó és gondnoksági kerületében alkalmazott munkások közvetlenül vannak alárendelve; kötelesek meghagyásainak, a mennyiben ezek szolgálati utasításokkal nem ellenkeznek, feltétlenül engedelmeskedni.

220. §.

Az erdőgondnok köteles alárendeltjeit rendeltetésükhöz képest foglalkoztatni és a reájuk ruházott teendők pontos teljesítésére felügyelni.

221. §.

Azon teendőkért, melyeket az alárendeltek az erdőgondnok utasítása folytán végeznek, ő felelős. Nemkülönben őt terheli a felelőség, ha alárendeltjei szolgálati kihágásait, vagy mulasztásait mulasztásból ki nem deríti, s ha olyanokat észre vesz, el nem tiltja, vagy az erdőhivatal tudomására nem hozza.

222. §.

A csekély vétségek esetén alárendelteket az erdőgondnok feddi meg, nagyobb mulasztásokat azonban az erdőhivatalnak feljelenteni köteles.

223. §.

Ha valamely alárendelt olyasvalamit követne el, a mi a benne helyezett bizalmat megingatná, vagy pedig szolgálatban maradása a szolgálat érdekeit veszélyeztetné, kötelessége az erdőgondnoknak őt a további szolgálat teljesítésétől eltiltani és esetét további eljárás végett az erdőhivatalnak azonnal feljelenteni.

224. §.

Az erdőgondnokoknak szolgálati teendőikért csakis az alkalmazási okmány által és más határozati uton megállapított készpénzbeli és mellékjavadalmazásokra van igényük. Semmi szín alatt sincs nekik megengedve szolgálati teendőkért ajándékokat és díjazásokat elfogadni.

Magánfelek részére netaláni munkálatokat csakis a polgármester előleges engedélye alapján teljesíthetnek. Az illetményfát eladni mindenkinek tiltva van.

225. §.

Az erdőgondnok használatára átengedett épületek és telkek, valamint a többi átadott leltári tárgyak, általa minden kártól megóvándók és köteles arról is gondoskodni, hogy ez az alárendeltek részéről is történjék.

Kötelessége a szükséges kijavításokat idejekorán javaslatba hozni és az erre vonatkozó tervek és költségelőirányzatokat előterjeszteni. Azon esetben, ha a netaláni halasztás folytán veszedelem forogna fenn, az erdőgondnok jogosítva van a rögtöni kijavítást eszközölni, mely azonban az erdőhivatal tudomására hozandó.

226. §.

Betegség esetében az erdőgondnok helyettesítése végett jelentést tenni köteles.

227. §.

Szolgálaton kívüli ügyekben az erdőgondnoknak engedély nélkül 24 órán tul kerületéből eltávoznia nem szabad.

Az erdő őrzése körüli határozatok.

228. §.

Az erdőgondnok kezelésére bízott erdővagyon őrzésére, az erdőgondnok vezetése és ellenőrzése mellett első sorban az erdőörök vannak hivatva.

229. §.

Az erdőgondnok köteles a kerületében előforduló hátrányos cselekedetek és eseményekről tudomást szerezni, ezek okát kipuhatolni és beszüntetésük tekintetében, vagy saját hatáskörében intézkedni, vagy pedig ha az nem volna lehetséges, ez iránt az erdőhivatalnak javaslatot tenni.

Az erdőhivatal a kár továbbterjedésének megakadályozására a szükséges intézkedéseket megtenni, s az esetről haladéknélkül a polgármesternek jelenlést tenni köteles.

230. §.

Az erdőgondnok köteles minden ujonnan belépő erdőőrt szolgálatába bevezetni, s vele kerületének határait bejárni.

A bevezetésről jegyzőkönyv veendő fel, melynek eredetije az erdőhivatalnak beküldendő, másolata ellenben a szolgálatba lépőnek kiadandó.

Ezen jegyzőkönyvnek az erdőőr által őrzendő erdők határ-szerénti, valamint a többi felügyeletére bízott tárgyaknak szám és minőség szerénti leírását kell tartalmaznia.

231. §.

Az erdőgondnokság kötelességében áll az erdő- és vadászat-, halászatörzési törvényeket és rendeleteket őrszemélyzetének tudomására hozni és megmagyarázni.

232. §.

Hivatalos utazásai alkalmával az őrszemélyzethez szóbeli meghagyásokat intéz és jelentéseit elfogadja. Fontosabb vagy felelősséggel járó meghagyások az erdőőrök szolgálati könyvébe beírandók.

233. §.

Az erdőgondnok azon esetben, ha a kezelésére bízott vagyont kár fenyegeti, köteles rögtön alkalmas óvintézkedéseket megtenni, ha pedig a veszély el nem hárítható, legalább tovább terjedésének megakadályozását megkísérteni.

234. §.

A segítséghez szükséges szomszéd gondnoksági kerületnek erdőőr személyzete az erdőgondnok felhívásának engedelmeskedni és az óvintézkedések keresztülvitelében segédkezet nyújtani köteles. Ily események azonban lehető leggyorsabban az erdőhivatal tudomására hozandók, mely az esetben, ha az egyik vagy másik erdőgondnoksági kerületben az őrszemélyzet nem volna elegendő nagyobb mérvű kihágásoknak a szükséges erővel ellentállani, az egész őrszemélyzetnek összműködéséről gondoskodni és a körülményekhez képest a városi tanács útján a karhatalom igénybevételét kieszaközölni köteles.

235. §.

Az erdőgondnok vagy alárendeltjeinek személye ellen elkövetett erőszakos ellenállás a tényállás pontos felvételével, minden késedelem nélkül az erdőhivatalnak tudomására hozandó. Ez az

esetben is teendő, ha valaki tiltott cselekedetet, vagy alapos gyanu miatt elővezettetett és a bíróságnak, csendőrségnek, vagy a községi előjáróságnak átadva lett.

236. §.

Erdőtermékek lefoglalása esetén azok zár alól csak akkor oldandók fel, ha a jelentkező tulajdonjogát igazolta.

237. §.

Erdei kihágásokról az erdőgondnokságok részletes nyilvántartási könyvet vezetni kötelesek az előirt minta szerint.

Az önként befizetett kárösszegeket és bírságokat beszedik és negyedévenként a tanácshoz beterjesztendő kimutatás mellett a városi pénztárba beszállítják. Az önként fizetni vonakodók kimutatása, melyben a tényállás az erdőtörvény értelmében röviden, de világosan kitüntetendő és az eltulajdonított tárgy értéke pontosan kiszámítandó, havonként további eljárás végett a városi erdőhivatalnak 2 példányban beküldendő.

Ezen kártérítések érvényesítése rendszerént a városi ügyész hatásköréhez tartozik.

238. §.

Az erdőgondnoknak kötelessége az erdővagyonról netán terhelő harmadik személyek jogai és egyéb jogosítványainak módjáról és kiterjedéséről pontos tudomást szerezni, alárendeltjeit erről kitanítani és arra ügyelni, hogy ezen terhek és engedélyezések természetellenes és hátrányos módon ne gyakoroltassanak.

Minden bármi néven nevezendő és az illető erdőkezelő kezelési tárgyait terhelő harmadik személyek jogainak eltűrt kiterjesztéseért az erdőgondnok első sorban anyagilag is felelős.

239. §.

A városi erdőhivatal az összes erdőtulajdonról, tartozékairól, jogosítványokról és terhekről törzskönyvet vezet, melybe minden változás pontosan bevezetendő.

240. §.

A jogosítottak tulkapásai esetén köteles az illető erdőgondnok az erdőhivatalnál jelentést tenni, mely ezeknek megszüntetése tekintetéből a kellő lépéseket megtenni tartozik.

241. §.

Időleges engedélyeket, valamint harmadik személynek visszavonható kedvezményeit, a mennyiben ezeknek gyakorlása az erdőbirtokra hátrányos, az erdőhivatal megszüntetni, vagy pedig sérelmetlen gyakorlását kieszközölni tartozik.

Gazdaságvezetés és ellenőrzés.

242. §.

A városi erdők kezelésének alapjául szolgál az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a értelmében és a nagyméltóságu földm., ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnak 1880. évi 23,374. sz. utasítása szerint meghatározott üzemterv, melytől önkényüleg eltérni nem szabad. Ennélfogva tartozik az erdőhivatal meggyőződést szerezni arról, vajjon a megállapított üzemterv az erdészeti személyzet által mindenben pontosan betartatik-e.

Ha azonban ezen üzemterv megváltoztatása fontos okoknál fogva szükséges lenne (1879. XXXI. t.-cz. 20. §.), az esetben az erdőhivatal a tanácsnak javaslatot tenni tartozik, hogy ez a szükséges módosításokat kieszközölje.

243. §.

Az üzemterv alapján és tekintettel a fennforgó viszonyokra az erdőgondnokok kötelesek minden egyes üzemévre a rendeleti uton megállapított formában és időben a kihasználási és döntési javaslatokat figyelemmel szerkeszteni és az erdőhivatalnak előterjeszteni, mely ezen adatok alapján az évi fadöntési és kihasználási, az erdőértési és egyéb javítási terveket összeállítja és a tanácsnak felülvizsgálás és helybenhagyás céljából előterjeszti.

244. §.

A jóváhagyott terv alapján kiadott rendeleteket az erdőgondnokok pontosan teljesíteni tartoznak, s kötelesek az eszközölt kihasználásokról, valamint az erdőértés állásáról jegyzéket vezetni melyben az eredmény a teljes végrehajtásig világlatban tartandó.

Ezen eredményről az erdőhivatal évente a tanácsnak jelentést tesz.

245. §.

Az erdőhivatal feladata az üzemmenetről meggyőződést szerezni és arra ügyelni, hogy az erdőgondnokok az elrendelt intézkedésektől el ne térjenek.

Tartozik továbbá az üzemről a ministeri utasítás értelmében előírt ellenőrző könyvet vezetni.

Az ehhez szükséges adatokat a kezelőtisztek szolgáltatják, az erdőhivatal pedig meggyőződést szerez magának arról, vajjon ezen adatok az üzem valódi állásával összhangzásban állanak-e és vajjon a letarolt és ertett területek pontosan fel vannak-e mérve, valamint a gazdasági térképbe helyesen berajzolva.

246. §.

A kihasználási terv keretén belüli erdőterményeknek előállítása az illető erdőgondnok kötelessége, az erre vonatkozó termelési kimutatást azonban az erdőhivatal idejekorán a tanácsnak be-terjeszteni tartozik.

247. §.

A kihasználandó fának kijelölése, feldolgozása, idomítása és megmérése, valamint a szénégetés és a félgyártmányok előállítása, az erre előírt és a munkásoknak épügy mint az őrszemélyzetnek tüzetesen megmagyarázandó külön utasítások szerint foganosítandó.

E mellett az erdőgondnoknak kötelessége magának annyiszor, a mennyiszer lehetséges, a munka menetéről tudomást szerezni és minden elkerülhető költsékezést, pénz, idő és anyagban kerülni.

248. §.

Az erdőterményeknek a rakódó és felhasználási helyekig való szállítását alkalmas időben és a legcélszerűbb módon az erdőgondnok rendeli el. Kötelességében áll a szükséges nyomozásokat megtenni, a szállítási költségeket kipuhatolni és az erre vonatkozó javaslatokat az erdőhivatalnak előterjeszteni.

249. §.

Az erdei termékek szállításának vezetéseért saját gondnoksági kerületében rendszerént az illető erdőgondnok felelős, a hol

pedig mindkét gondnoksági kerületnek szállításai összpontosulnak, az egész szállítási üzlet vezetése az erdőhivatal vezetőjének feladata, a ki e mellett a kezelő és őrszemélyzetet célszerűen alkalmazza.

250. §.

Az erdőtermékeknek az erdőben és rakódó helyeken való megmérését vagy megszámlálását a városi erdőhivatal az erdész jelenlétében és a műszaki segédszemélyzet, valamint a munkások hozzájárulásával az egyes utasítások szerint tartozik eszközölni.

251. §.

A rakódó helyeken eszközölt átvételnek ellenőrzése a városi tanácsnak van fentartva, mely a főátvételt és átadást tagjai által eszközölteti.

Ezenkívül az erdőhivatalnak kötelessége az egyes gondnoksági kerületekben és a rakódó helyeken levő anyagkészletet időről-időre elszámolni és a számadásokkal összehasonlítani. Minden kezelési év végével a raktárakban lévő erdőterményeknek leltározása, elszámolása és azoknak az évi számadásokkal való összehasonlítása a városi számvevőség kötelessége.

252. §.

Hiány és többlet mindenekelőtt az erdőgondnokok által igazolandó, az erdőhivatal feladata azonban annak okait kinyomozni, arról jelentést tenni, és a jóváhagyást kieszközölni.

253. §.

Az erdőtermények értékesítésének alapelvei a gazdasági bizottság meghallgatásával a tanács által állapíttatnak meg és az erdőhivatal az erre vonatkozó utasítások szerint köteles eljárni.

254. §.

Az erdőtermények csakis az erre hivatott személyek írásbeli utalványai alapján szolgáltatathatók ki, soha azonban előzetes megmérés és megszámlálás nélkül. Minden erdőtermény ára az átszolgáltatás előtt a városi pénztárnál kifizetendő, a mi nyugttával vagy bárczával igazolandó.

255. §.

Tiltva van ennél fogva az erdőgondnoknak az erdőterményekért rendszerént a vevőktől pénzt átvenni.

Csekélyebb értékű erdőterményekért járó pénzösszegeket bárczakönyv mellett azonban a városi tanácstól előlegesen kikért engedély alapján az erdőgondnok is bevételezhet, köteles azonban a bevételezett pénzösszegeket havonként átadási könyv kíséretében a városi pénztárnak beszolgáltatni.

256. §.

Az erdőhivatal az erdőgondnok meghallgatásával az eladásba bocsátandó erdőtermények árait az időleges kelendőségi viszonyok szerint, szabályozás végett a tanácsnál ajánlatba hozni tartozik. A jóváhagyott áraktól és az előirt eladási módtól eltérni nem szabad.

257. §.

A készletben találtató és leltározott erdei termékeknek részletes értékesítését a városi számvevőség és pénztár, azoknak kiszolgáltatását pedig az erre hivatott közeg eszközli.

258. §.

Raktáron kívüli eladásnál, kivéve a 225. §. esetét, esetről-esetre a tanács engedélye kikérendő, melylyel egyidejűleg a vevőre nézve az átadási módozatok is megállapíttatnak.

259. §.

Árleengedéseket csak a tanács a gazdasági bizottság meghallgatásával és a képviselő-testület jóváhagyásával engedélyezhet.

260. §.

Az erdőtermények elárvereztetése rendszerént a kiküldött bizottság által eszközöltetik és az erdőhivatal által csak a tanács különös meghagyása folytán és utólagos jóváhagyása mellett eszközölhető.

261. §.

Az erdőgondnokok kötelessége évente a meghatározott időben az ertési terveket az előirt alakban az erdőhivatalnak előterjesz-

teni és a tanács által helybenhagyott értékeket megfelelően keresztül vezetni. Kötelességükben áll a szükséges munkásokat kitanítani, valamint jó mag beszerzéséről és alkalmas csemeték neveléséről gondoskodni.

Minden ertésről tartozik az erdőgondnok előjegyzési könyvet vezetni és abban az eredményt a csemeték kétségtelen fogamzásukig folytonos átnézetben tartani.

262. §.

Minden további itt nem érintett szolgálati viszonyok külön utasítások által rendezvék.

Erdészeti anyagraktár, fűrészüzem, anyagszámadás.

263. §.

A főerdész:

1. a zábavai tűzifa, faszén és épületfa raktárnak;
2. a beszterczebányai fűrészanyag, zsindely- és fődélforgács, eresz és vízi csatorna-raktárnak; és
3. a beszterczebányai mészraktárnak kezelője és tartozik ezen erdőterményekről az előírt minták szerint anyagszámadásokat vezetni, valamint a számadási év kezdetén és végén hátralékban levő és a számadási évben az erdőből átvett és eladott erdőterményekről az évi anyagszámadásokat legkésőbb január végeig a tanácsnak előterjeszteni.

264. §.

Az erdei termények átvitelére és kiadására a főerdésznek a zábavai és beszterczebányai anyagraktárakban a raktárőrök állnak rendelkezésére, kik meghagyásainak pontosan engedelmeskedni tartoznak.

265. §.

Az eladási árak szabályozására, továbbá az erdőterményeknek nagyban és kicsinybeni eladása és kiadására nézve, a városi erdőhivatal és pénztár részére kiadott utasítások érvényesek.

266. §.

A főerdész, mint a hivatal vezetője, minden az erdőben előállított és az erdőből kiadott erdőterményekről, az előírt minta

szerént számadást vezet, melynek bevételi rovatában a famérési és más faátvételi bérjegyzék, köbözési és erdőtermények leltárkimutatások alapján:

1. az előállított uszafát;
2. az erdőben előállított és az erdőben eladandó tűzifát;
3. az erdőben előállított épület- és haszonfát;
4. a deszkafűrész részére előállított fűrészrönköket;
5. az erdőben előállított zsindely, födélforgácsot, vízi és ereszcsonnakat, valamint a csökészítésre felhasznált haszonfát;
6. a szén és mészelőállítására felhasznált tűzifát;
7. az előállított faszenet;
8. az előállított meszet;
9. az előállított lucz fenyő-cserkérgyet és más erdei mellékterményeket;

10. az erdőben előállított terméskövet, agyagot és homokot kimutatnia kell, a kiadási rovatban azonban ugyanazon rovatok szerint a vevők, a felek, fogyasztók és jogosultakat név szerint kell tartalmaznia, kiknek az erdei termények átadatnak, vagy pedig azon raktárt, melybe elszállítottak, a felsőbb kiadási engedély és pénztári naplócikk felemlítése mellett, mely alatt ezen erdei termények a városi pénztárnál megfizetve lettek.

Ezen erdőhivatali számadáshoz a besztérczebányai erdőgondnokságra nézve a főerdész, a hermándi erdőgondnokságra nézve pedig a hermándi erdész tartozik havonta az okmányolt adatokat az előirt minta szerént szolgáltatni.

267. §.

A hermándi erdész kezelője és számadója a hermándi városi deszkafűrésznek, s kötelessége a neki bizottságilag leltár mellett a fűrésznél átadott fűrészrönköket fűrészeltetni, a fűrészelt fűrészrönkökről és előállított fűrészanyagokról, továbbá azoknak a besztérczebányai fűrészanyagraktárba való elszállításáról az előirt minta szerént anyagszámadást vezetni és a városi fűrész évi anyagszámadását, a melynek a számadási év kezdetén és végén a fűrésznél fennmaradt fűrészrönkök és fűrészanyagokat, valamint a számadási évben a fűrésznél fűrészelt rönköket és az ezekből előállított s az átadott fűrészanyagokról kimutatást magában foglalnia

kell; január hó utolsó napjáig az erdőhivatalnak bemutatni, mely a deszkafűrész évi számadását február hó utolsó napjáig a városi tanácsnak előterjeszti.

268. §.

Az erdész fűrészelt rönkökről és fűrészanyagokról szóló kimutatásokat, valamint az előállítási és kiadási kimutatásokat az erdőhivatalnak előterjeszti, melyek számvetőileg történt megvizsgálások után, a városi deszkafűrész évi anyagszámadásához csatolandók.

269. §.

A fűrészkezelőnek a fűrészanyag elkülönítő és szállító, a fűrészmaster és annak segédje; a körfűrészelő és segédje, valamint a fűrész-napszámosok (rönkguritók stb.) rendelkezésére állanak és kötelesek megbízásainak pontosan eleget tenni.

270. §.

A városi deszkafűrészre vonatkozó ellenőrzési szabályok az erdőhivatal szolgálati utasításában foglalvák; a fűrészrönkök előállításának és a fuvarbéreknek szabályozásáról, valamint a fűrészanyagok előállítása és a fűrészről való átadásáról az erdőhivatal és kezelőtisztek részére kiadott szolgálati utasításban foglalvák és kötelesek úgy a városi erdőhivatal, valamint a hermányi erdész is e szerint eljárni.

Lapszemle.

Hézagos bükkfiatalasok kiegészítése. A „Mündener forstliche Hefte“ egyik közleményének különlenyomataképen Frömbling porosz kir. erdőmester tollából a bükkszálerdő természetes uton való felújításáról szóló füzet jelent meg*, melynek utolsó fejezete a bükkfiatalosnak más fanemekkel való kiegészítését tárgyalja. A szerzőnek erre vonatkozó figyelemre méltó fejtegetéseinek rövid kivonata a következő.

* Anleitung zur natürlichen Verjüngung des Buchen-Hochwaldes, Berlin. Julius Springer.

Nagyobb terjedelmű bükkállabok felujulása csak kivételesen sikerül olyan tökéletesen, hogy utánpótlásra ne volna szükség. Legnagyobb körültekintést az utánpótlásnál a fanem megválasztása kíván, mert nemcsak arról van szó, hogy a hézagok mielőbb beerdősíttessenek, hanem főleg arról, hogy ez oly fanemekkel történjék, melyek műfát szolgáltatnak és a bükkös értékét emelik.

Szerző nagy hibának tartja, ha a bükkösben lévő minden hézag és tisztás lucz fenyővel telepítetik be. Bár kezdetben a bükk gyorsabb növesű, csakhamar mégis a lucz fenyő kerekedik fölül és annál vidámabban fejlődik, mert kelleténél jobb termőhelyre került. Már a rudas erdőben a lucz fenyő messze kinagaslik a bükk közül s a szél annál könnyebben bánik el vele, mert a jó talajban gyökérzete a föld felszínén terül el. Ehhez járul még az is, hogy éppen a tuljó talajon revesedik a lucz fenyő fája legkorábban. Az eleinte oly sokat ígérő lucz fenyők tehát jóval vágatási koruk elérése előtt vagy a szélnek vagy a revesedés következtében kényszerűségből foganasított előhasználatnak esnek áldozatul, miáltal a még aránylag fiatal bükkösben hézagok támadnak, melyek többnyire kisebbek, semhogy be lehetne őket erdősíteni, de elegendő nagyok arra, hogy a szél az állabba behatoljon és a lombalmot a bükk és a talaj nagy kárára elhordja.

Ellenben igen czélszerűnek találja a szerző, ha a lucz fenyő törzsenkint van, de legalább is 18 m.-nyi távolságban egymástól a bükk közé keverve. Ekkor is előhasználat útján véli ugyan kiszedendőnek; de ez a bükkös megkárosítása nélkül történhetik és tetemes jóvedelmet nyújt.*

* Habár volt alkalmam tapasztalni, hogy egy bükkből és kinagasló lucz-fenyvekből álló osztagban a vihar ez utóbbi fanemet halomra döntötte, mégsem vélem Frömling nézetét általánosságban elfogadhatónak s nevezetesen hegységi bükkösökben, a hol a bükk néha a tenyészhatárig is felhatol, bizonyára jogosan elegyíthető közéje a lucz fenyő is.

A jegenye fenyőről, mely magas hegységi bükkösök elegyítésére kétségkívül a legalkalmasabb fanem, Frömling nem emlékszik meg. Hogy a jegenye fenyőt, bár szintén kiemelkedik a bükkösből, a szélről nem kell féltetni, annak bizonyítékát láttam az említett osztag szomszédságában, a hol teljesen egyező fekvés mellett a jegenye fenyő vegyült a bükk közé. Ugyanaz a vihar, mely a luczot, majdnem kivétel nélkül kitördelte, alig néhány jegenye fenyőt döntött ki elszórtan.

K ö z l ő .

Sokkal kedvezőbben nyilatkozik a szerző az erdei és vörös fenyőről. Mindkettőt, de különösen utóbbit szívesen látja a bükkösben, mert mélyre nyúló gyökérzetük miatt kimagasló koronájuk daczára a viharoknak sikeresen ellentállanak. Sinlődő, gyenge termőhelyen nőtt vagy időelőtt felszabadított bükkserdény megmenthető, ha közéje vörös fenyőt ültetünk, mely megvédi és felsegíti. Viszont a már lábrakapott bükk később a vörös fenyő alatt a talajt jó karban tartja és ágtisztaságát előmozdítja. Jó hatásuk tehát kölcsönös.*

A lombfanemek közül kétségtelenül a tölgy áll első helyen azon fanemek között, melyek (a közép és előhegységben) a bükkös közé elegyítendőek. Minél inkább visszaszorul a tölgy a nem feltétlen erdőtalajról, annál nagyobb fontossággal bír a bükkerdőnek elegyítése tölgygyel. Ha erre nézve az eddigi törekvések nem vezettek kielégítő eredményre, úgy ez különösen annak tulajdonítandó, hogy a tölgy egyes fajai között az erdőgazdák nem tettek különbséget. A kocsányos és kocsánytalan tölgy erdőtenyésztési szempontból fontos tulajdonságai oly eltérőek, hogy őket figyelmen kívül hagyni csakis a siker kockáztatásával lehet.

A mi első sorban a termőhelyi igényeket illeti, a kocsányos tölgy sokkal követelőbb, mint kocsánytalan fajrokona. Jó fejlődéséhez mély és nedves talajt szükségel, a melyet a bükk tenyésztáján csak ritkán lehet találni. Ellenben a kocsánytalan tölgy jóval igénytelenebb, a gyengébb bükktalajokon is még kielégítően tenyészik és természetes elterjedési köre is sokkal magasabbra terjed, mint a kocsányos tölgyé. A bükk és kocsánytalan tölgy termőhelyi igényei tehát sokkal egyezőbbek, mint a bükkéi és kocsányos tölgyéi.

A kocsányos tölgy ugyan eleinte még nem felelő termőhelyen is élénken növekszik és megelőzi a bükköt, de már rudas korában hanyatlik hosszúnövekvése és koronájának kiierjesztésére törekszik. Ekkor a bükk csakhamar utóléri, terjeszkedésének gátat vet és el is nyomja. A bükk kivágása többnyire nem használ és az ezáltal meghozott áldozat nincs arányban az elért czállal, mert a kocsányos

* Honunkban Vas megyében láttam öreg bükkösben vörös fenyőt, mely igen szép alaki fejlődést mutatott, s habár fája valószínűleg nem is vetekedhetik a magas hegységben nőtt vörös fenyő fájával, mindazonáltal nagy értéket képvisel a bükkal szemben.

tölgy a neki meg nem felelő viszonyok között ennek daczára sem fog jobb növekvésnek indulni. Ily körülmények között Frömbling nem lát előnyt abban sem, ha a kocsányos tölgy 20—25 évvel idősebb, mint a körülötte lévő bükk. Legelőnyösebb még az az eset, ha a kocsányos tölgy nagyobb területen tisztán fordul elő és későbbben bükkal alátelepítettik.

Egészen másképen viselkedik a kocsánytalan tölgy. Koronája mi hajlandósággal sem bír a korai elterebélyesedésre, hanem a bükkhöz hasonlóan szűkebb nőtérrel is megelégszik. Gyors és a bükköt megelőző hossznövekvése kitart a magasabb korig, alsó ágaitól igen könnyen megtisztul és hosszú, sima törzset növeszt. Frömbling azt állítja, hogy egykoru és törzsenkinti elegyben sem vész ki a bükk közül. Megtelepitésére legjobbnak a vetést tartja, bajos azonban mindig elegendő makkot kapni, mert a kocsánytalan tölgy ritkán terem makkot. A magkereskedők sem választják mindig külön a két tölgyfaj makkját. Ez okból gyakran a csemete-neveléshez illetőleg ültetéshez kell fordulni. A közbelegyítés, nevezetesen vetés által, már a bükkállab felujításának előrehaladott korában a még lábon álló öreg állabmaradék alatt történhetik. Ültetésnél legalább oly magas csemeték használandók, mint a milyen magas a környező bükkserdény.

A köris és juhar közbelegyítését szerző ott, ahol néhány ilyennemű anyafa tul nem tartható, szintén vetés által véli legjobban elérhetőnek, mely szintén néhány évvel a vágás előtt végzendő.

(Közli: *Bund K.*)

Hivatalos közlemények.

I.

Hirdetmény az 1896. év tavaszán megtartandó erdészeti államvizsga tárgyában.

17439/96. — A f. évi tavaszi erdészeti államvizsgálat f. évi április hó 20.-án és az erre következő napokon a fennálló szabályzat értelmében Budapesten az országos erdészeti egyesület székházában délelőtti 9 órakor fog megkezdetni és folytatólag megtartatni.